

Retouradres: Postbus 202 1000 AE Amsterdam

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Datum 17 juni 2024

Behandeld door A.Wagenmakers/P.Huiszoon, Ruimte en Duurzaamheid, gemeente Amsterdam

Onderwerp Reactie op consultatie besluit versnelling elektriciteitsprojecten

Geachte heer Jetten,

Op 28 mei 2024 heeft u een ontwerp wijziging Omgevingsbesluit met als doel een snellere beroepsprocedure voor besluiten voor elektriciteitsprojecten vanaf 25 kV voor consultatie vrijgegeven. Allereerst merk ik namens het college van B&W op dat het voorstel wordt toegejuicht. Een verkorte beroepsprocedure is van de instrumenten die kan bijdragen aan een versnelde energietransitie.

Voor een reactie op de consultatie stelt u twee vragen. In onderstaande zullen wij de vragen beantwoorden en toelichten.

Vraag 1 *Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan dit voorstel voor de AMvB (ontwerpbesluit)*

Het voorstel zou de praktijk en de Europese verplichtingen nog meer dienen als het werkingsgebied verbreed wordt voor zowel de aangewezen projecten als de aangewezen besluiten.

Kader voor versnelling beroepsprocedures

In het ontwerpbesluit worden een aantal besluiten om elektriciteitsprojecten vanaf 25 kV mogelijk te maken, aangewezen. Met deze aanwijzing wordt de rechtsbescherming voorzien in één instantie, namelijk de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. De Raad van State is gehouden binnen een termijn van 6 maanden uitspraak te doen.

Belangrijke schakel voor uitvoeringspraktijk

Het tot stand brengen van projecten in het omgevingsrecht, zoals de energietransitie en het verzwaren en uitbreiden van de energie-infrastructuur, kost tijd. In alle gevallen is tijd gemoeid met de voorbereiding van de besluiten die een project mogelijk moeten maken en als één of meer belanghebbenden zich niet in het besluit kunnen vinden, zorgen procedures in bezwaar, beroep en hoger beroep voor extra tijd voordat met de uitvoering kan worden begonnen. Het versnellen van de geschillenbeslechting geeft sneller een onherroepelijk besluit zodat projecten sneller kunnen worden gerealiseerd. Het is goed te zien dat het voorstel hier in voorziet. Het voorstel voorziet slechts in aanwijzing van limitatief genoemde type projecten en besluiten die van belang zijn voor de uitbreiding van het elektriciteitsnet.

Europese verplichtingen

Op grond van artikel 3 van de Verordening (EU) 2022/2577 van de Raad van 22 december 2022 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen en de Verordening (EU) 2024/223 van de Raad van 22 december 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2022/2577 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen (hierna gezamenlijk: de Noodverordening) geldt voor installaties voor duurzame energie opwek, de aanname dat deze van hoger openbaar belang zijn en de volksgezondheid en de veiligheid dienen. Op grond van art. 3, tweede lid, van de Noodverordening geldt de verplichting om voorrang te geven aan dergelijke projecten in de plannings- en vergunningsprocedure. Tevens gelden voor diverse van dergelijke projecten maximale termijnen voor de vergunningverlening. Ons college meent dat de versnelde en vereenvoudigde beroepsprocedure uitstekend in lijn is met deze Europese verplichtingen. Tevens is uw voorstel in lijn met de nog te implementeren Renewable Energy Directive III.

Evenwel merkt ons college op dat de door de EU beoogde type projecten ruimer zijn dan de type projecten en besluiten waar uw voorstel op ziet. Het zou daarom een gemiste kans zijn om nu niet ook de installaties voor grootschalige opwek van duurzame elektriciteit en een aantal andere benodigde besluiten (zie hierna onder 1.) mee te nemen in uw voorstel. Betoogd kan worden dat een lidstaat hiertoe zelfs verplicht is, gelet op het beginsel van loyale samenwerking met de Europese Unie (art. 4 VWEU).

1. Aangewezen besluiten

De aangewezen besluiten betreffen de vaststelling of wijziging van een omgevingsplan en de beslissing om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit bestaande uit een bouwactiviteit of het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden of een (technische) bouwactiviteit. De realisatie of uitbreiding van een onderstation behelst doorgaans naast deze in uw voorstel genoemde activiteiten ook andere omgevingsvergunningplichtige activiteiten hierna genoemd onder a en b. Ons college verzoekt het aantal besluiten dat onder de regeling valt uit te breiden, omdat anders in de praktijk de beoogde versnelling niet behaald kan worden. Ons college verwacht daarmee niet dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onevenredig belast wordt, gelet op hetgeen hij hierna onder c opmerkt.

a. Omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit

In deze opsomming ontbreekt de omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit (bopa). Volgens uw toelichting (p24) wordt verwacht dat gemeenten in de overgangsfase (tot 2032) vooral gebruik zullen maken van de buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Gelet hierop ligt het juist voor de hand dit besluit aan te wijzen voor procedurele versnelling.

b. Omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), afdeling 3.3, gaat over de complexe bedrijven. In paragraaf 3.3.2. is de vergunningplicht geregeld voor grootschalige energieopwekking, het exploiteren van een ippc-installatie en functioneel ondersteunende activiteiten. Het bevoegd gezag voor het verlenen van de omgevingsvergunning is in beginsel de provincie. Tegen het besluit tot verlenen van de omgevingsvergunning voor de mba, staat geen rechtstreeks beroep open. Voorgesteld wordt ook het besluit op de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor de mba aan te wijzen voor procedurele versnelling.

c. Onduidelijkheid in de toelichting over besluiten voor ondergrondse hoogspanningsverbindingen

Ondergrondse hoogspanningsverbindingen (220kV) zijn volgens het bepaalde in artikel 2.29, aanhef en onder p, ten vierde, Besluit bouwwerken leefomgeving vergunningsvrije omgevingsplanactiviteiten. Dit geldt voor zowel de aanlegactiviteit als voor de gebruiksactiviteit. Het is dan niet mogelijk om hier regels over op te nemen in het omgevingsplan. Een besluit waar de mer(-beoordeling) aan gekoppeld kan worden ontbreekt, hetgeen in strijd is met de Mer-richtlijn. Ons college verzoekt dit in de toelichting te verduidelijken. Overigens merkt ons college op dat het aantal besluiten dat onder de voorgestelde regeling vallen, vooral betrekking heeft op de realisatie en uitbreiding van onderstations.

Voor een ongestoorde ligging van ondergrondse hoogspanningsleidingen is het evenwel van belang dat het tracé van de verbinding passend wordt beschermd zodat het tracé gevrijwaard is van activiteiten en ontwikkelingen die een negatief effect hebben op de functionaliteit van de ondergrondse verbinding. Gelet hierop zal voor (nieuwe) ondergrondse hoogspanningsverbindingen een wijziging omgevingsplan inhoudende een aanlegvergunningstelsel ter bescherming van het tracé, nodig zijn. Deze wijziging van het omgevingsplan is niet nodig voor het realiseren van de ondergrondse hoogspanningsleiding zelf maar is wel voorwaardelijk voor de netbeheerder. Het ligt dan ook voor de hand ook deze besluiten tot wijziging of vaststellen van een omgevingsplan behoren tot de 'aangewezen besluiten'. Voorgesteld wordt dit in de toelichting bij het voorstel van AMVB op te nemen .

2. Aangewezen projecten

De aangewezen projecten zijn volgens uw toelichting het meest wezenlijk om de klimaatdoelstelling voor 2030 te behalen. Voor het behalen van de klimaatdoelstellingen is het echter van groot belang dat op grote schaal hernieuwbare energie wordt gebruikt. Voorgesteld wordt dan ook om projecten voor de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit, zoals zonnepanelen en windprojecten, aan te wijzen, zodat ook voor besluiten die nodig zijn voor het realiseren van hernieuwbare energie in aanmerking komen voor procedurele versnelling. Decentrale overheden

ondervinden in de praktijk veel procedurele vertraging bij de realisatie van dergelijke projecten, met name bij wind op land. Gelet op het belang van de energietransitie en gelet op de emoties die vaak spelen bij realisatie van wind- en zonprojecten, is het van belang dat snel een rechterlijk eindoordeel gegeven wordt. Het college verzoekt u daarom om installaties voor de opwek van duurzame elektriciteit met een opstelvermogen van minimaal 3 MW¹ onder de werking van deze voorgestelde AMVB te laten vallen.

3. *Overgangsrecht en inwerkingtreding*

In de toelichting van het voorstel is verwezen naar het generiek overgangsrecht voor besluiten die zijn bekengemaakt rond het tijdstip van inwerkingtreding van de AMVB. Hierbij is verwezen naar artikel 16.87 a en 22.23 van de wet. De toelichting is hier lastig te volgen omdat artikel 22.23 niet in de Omgevingswet voorkomt, en artikel 16.87a Ow regels stelt over jachtgeweeractiviteiten. Kennelijk wordt verwezen naar het wetsvoorstel betreffende het versnellen van procedures woningbouwprojecten. Volgens dat wetsvoorstel wordt een nieuw artikel 16.87a ingevoegd over procedurele versnellingen bij bepaalde categorieën projecten, vervolgens wordt in artikel 2 van bijlage 2 bij de Algemene wet bestuursrecht, een nieuw onderdeel n toegevoegd inhoudende 'een besluit dat is aangewezen op grond van artikel 16.87a, eerste lid.

In artikel I, van voorliggend voorstel wordt de aanwijzing van elektriciteitsprojecten aangewezen als bedoeld in artikel 16.87a. Het is niet duidelijk of hiermee de aanwijzing hiermee kan worden aangemerkt als een besluit dat is aangewezen op grond van artikel 16.87a, eerste lid. Voorts is niet duidelijk hoe de versnelde beslistermijn van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en het verbod van pro forma is geregeld. In artikel 16.87 Omgevingswet, is de versnelde beslistermijn voor de projectprocedure geregeld en artikel 16.86, lid 1, Omgevingswet, houdt het verbod van pro forma besluit bij projectbesluiten in. In artikel 8:52, Awb, is geregeld dat de bestuursrechter kan bepalen dat een zaak versneld wordt behandeld. De bestuursrechter heeft hier een discretionaire bevoegdheid en er is geen verplichting tot het doen van een uitspraak binnen een termijn van zes maanden. Het lijkt dat dit kan worden opgelost door aan artikel 16.87 Omgevingswet een vierde lid toe te voegen waarin bij AMVB aangewezen besluiten en projecten onder het toepassingsbereik van dit artikel vallen. Daarbij zal een wijziging van artikel 2, van bijlage II van de Awb nodig zijn.

Gelet echter op het maatschappelijk belang van de voortgang van de energietransitie en daarmee de noodzakelijke verzwaring van het elektriciteitsnet als ook de hernieuwbare opwek, stelt ons college directe inwerkingtreding voor, zodat de aanwijzing ook geldt voor besluiten die bekend gemaakt zijn voor inwerkingtreding van de AMVB maar waarvoor geldt dat de bezwaar- of beroepstermijn nog niet is verlopen. Voor een reeds ingesteld bezwaar of beroep geldt dan de doorzendplicht volgens het bepaalde in artikel 6.15 Algemene wet bestuursrecht.

¹ Op de markt zijn windturbines onder de 3 MW niet meer leverbaar.

Vraag 2 Bent u het eens of oneens met het ontwerpbesluit

De gemeente Amsterdam juicht de procedurele versnelling toe en geeft in overweging te regelen dat deze voor onbepaalde duur zal zijn.

Voorgesteld is aan de werkingsduur van de regeling een bepaalde termijn te verbinden, namelijk uiterlijk tot 2032. Volgens de toelichting hangt de vervaldatum samen met de wens om voor 2032 een aantal belangrijke elektriciteitsprojecten te realiseren en de overgangsfase die gemeenten hebben om het tijdelijk deel van het omgevingsplan om te zetten naar een nieuw omgevingsplan. De gemeente Amsterdam kan deze redenering niet volgen. De gemeente Amsterdam verwacht dat, gelet op de grote woningbouwopgave, de energietransitie en de congestieproblematiek, ook na 2032 deze opgave niet is afgerond. Hierbij wordt opgemerkt dat rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State openstaat tegen een besluit tot wijziging of de vaststelling van het omgevingsplan, maar dat hiervoor geen versnelde termijn van behandeling geldt. Daarbij is niet zonder meer aannemelijk dat na de overgangstermijn minder vaak bopa's worden ingezet voor het realiseren van elektriciteitsprojecten.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Mevrouw drs. J. van der Veer
Directeur Ruimte en Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam